

DUCE DEO TRIUNO!
PENTAS
QUÆSTIONUM
MISCELLANE.
ARUM;

Quam
Cum Consensu & Approb. Ampl. FAC. PHIL.
In Regia Academia Aboensi;

SUB PRÆSIDIO
Præclarissimi & Excellentissimi Viri
MAG. SIMONIS TÅLDOI
Logices & Metaph. Professoris Ordin.
Præceptoris & Promotoris sui plurimum
devenerandi.

Liberali Exercitii gratia,
Eruditorum placidæ Centuræ submittit
ERICUS ERICI CUPRÆUS,
Wiburgensis.

Ad diem 3. Febr. Anni M. DC. LXXXIII.
In Auditorio Max. horis conservis.

ABOÆ,

Excusa à JOHANNE L. WALLIO,
Acad. Typogr.

Hans Gustafsson

Consultissimo atq. Amplissimo Viro

DN. JOHANNI SCHMIDT/
Inclytæ Civitatis Wiburg. Consuli ac
Justitiario meritissimo, Commercii Picarii
Inspectori accuratissimo, Mecænati & Pa-
tronu summoperè colendo:

Reverendis atque Doctissimis Viris:

DN. ERICO CUPRAE, Arcis
Suburbique Wiburg, cum annexâ Seckij-
jervensi Pastori & Præposito meritissimo,
Consist. Wiburg. Adcessori vigilantissimo,
Parenti suo charissimo, filiali obsequio
ætatem honorando.

DN. ANDREÆ KYANDRO, Pastor
in Randasalmi & inferioris Sawolaxia
Præposito, Patrono & Benefactori omni
obsequii cultu prosequendo.

Speciosissimus, & maxime conspicuus Viris.
DN. ERICO DIURMAN, Judici
Territoriali æqvissimo, Affini & Benefa-
ctori propensissimo.

DN. DIETERICO KÖNCKE, Civi &
mercatori Wib. perindustrio, Fautori &
Benefactori certissimo.

DN. PAULO MAY KRZASTOWSKY,
commercii Picarii Rationario circumspe-
cto, Fautori & Amico Indubitatissimo.

D. D. D.

Auctor & RESP.

SALUTEM & OFFICIA!

Vesta in me collata beneficia, Patroni, Pares & benefactores honoratissimi, cum in mentem revoco, fateor & invenio me vobis multa debere, & quoniam hactenus velut carceribus inclusus, opperiebar tempus, quo animum celebrandi Nomina Vestra promptissimum ostendere possem; & cum sejam offerat, velut signo dato, occasio, non possum non aliquale observantiae signum declarare, pro innumeris quibus me affectissimis beneficiis hoc exercitium Academicum vobis offerendo. Scio n. vos Patroni & benefactores honrandi, non tam rem ipsam, quae sane per exigua est, quam offerentis voluntatem observantiamq[ue] perpetuam spectare. Accipite ergo benevolam mentem chartaceum hoc munus, quod in sinum favo-

Pavoris vestri depono, mihiq; ut ha-
dennus more solito, ita in posterum fave-
re. Tibi quoq; Parens charissime munus
hoc offerre volui, non quod dignum sit
beneficiis tuis, qua maxima nunc sen-
tiuntur, & adhuc majora fuerunt; sed
quod sit submissionis & obedientiae meae
sincerissimum pignus. Non dubito,
quin huic exercitio Academico, quod
tibi dedicavi, futurus sis toto peccato-
re, & ad Musas meas favendas ala-
crior, alacriorg; fias De cetero De-
um Ter Optimum Maximum indefes-
sis invoco precibus, velit vos omnes
diu sospites & incolumes conservare!
Bene & longum valete! Cess optat

Omnibus Vobis

Dab. Aboæ pridie diei
Natalitiæ Domini.
Anni 1682.

Ad quævis officia paratissimus
ERICUS CUPRÆUS.

Q U Ä S T I O I.

Num Angeli sint corporei? Neg.

Sancti Patres frequentē Angelos corporeos appellant, ut Orig. Tertull. August. & præcipue quia sœpiculè ab hominibus sint visi & conspiciuntur interdum etiam num. 2. Quia generant; ut id ex Gen. cap. 6. v. 2, concludunt Justin. Laetant. Clem: & per filios Dei afferunt intelligi Angelos bonos. De Angelis analis idem confirmant Dæmones succubi & Incubi. 3. Quod ustulabuntur in Inferno ab Igne corporali. Spirituale a non potest pati à corporeo. 4. Sun extensi & figurati. Ergo sunt materiales; Consequentia est evidens, quia extensio & figura solum convenient quantitati. Quantitas a. est indicium materiæ. Ast hæc sententia & S. Scripturæ & rectæ rationi est oppidò contraria. Namq; scriptura dicitur Ange

os vocat spiritus; Spiritus mendax in
ore &c. Spiritus immundus pererrans
&c. septem alii Spiritus &c. Deinde si
Angeli essent corpora & proinde ma-
teriales, utiq; gauderent etiam quanti-
tate & essent impenetrabiles, adeo ut
naturaliter non possent plures esse in
eodem n^o seu ubi; nec etiam cum alio
corpore essent simul. Quantitas enim
stam impenetrabilitatem ponit. At
intecedens absurdum est. Nam Angeli
in carcere undiquaque clauso queunt
comparere, ibiq; se præsentes sistere.
Hinc evidens est quantitatem Januæ aut
mutorum non posse Angelis ob sistere.
Deniq; si Angeli essent corporei, utiq;
procul dubio habituri essent corpora
vel similiaria vel dissimiliaria. Sed neu-
rum dici potest. Non illud: Simila-
ria namq; corpora sunt inepta ad tam-
arias operationes exercendas quæ An-
gelis attribuuntur. Nec hoc: Absur-
um n. est assignare Angelis dissimila-
e corpus; sic n. Angelus esset compo-
itus atq; coagmentatus ex rebus diver-
& contrariis & per consequentiam
esset

esset etiam natura corruptibilis quod
ἄλογον est. Quia sic Angelus dignitate
superaretur ab anima rationali quae est
incorruptibilis.

II. Retinet ne Anima separata Propensionem ad corpus?

In sententiarum divertia hic abeunt,
non postremi commatis autores, quos
inter sunt Thomas & Scotus, uterq; su-
is cum complicibus, ille questionem
affirmando, hic vero eandem negan-
do. Sed præcognoscenda hic venit,
Philosophis usitata distinctio Appeti-
tus in Naturalem & Elicitum, utrum ho-
rum anima separata in corpus feratur.
Est a. Appetitus Naturalis nihil aliud quam
inclinatio seu propensio naturæ, juxta
quam res sine prævia cognitione, sunt
ad aliquid bonum inclinatæ. Ita mate-
ria desiderat Formam, quælibet res
suum bonum, intellectus intellectio-
nem, voluntas volitionem, & etiam
omnis potentia sic appetit exercere su-
um actum & cum eodem uniri. Ubi di-
ligenter notandum: defectum & ab-

sentiam præviæ cognitionis non intel-
ligi sic, quasi res quæ ejusmodi inna-
to appetitu gaudet, sit omnino exsors
cognitionis; sed quod etiam dimissa
cognitione, si quæ res eam alias habet,
nihilosecius eadem res etiamnum sit
propensa ad ejusmodi obiectum, ut ex
adducendis exemplis patescit. Nam
quamvis homo non cognosceret actu,
bonum esse suæ potentiaæ intellectivæ,
ipsum intelligere; nihilominus tamen
ejus intellectiva potentia fertur & pro-
pendet ad intelligendum. Hoc ipsum ap-
pellamus appetitū & Naturalem & Inna-
tum. Ideoq; rectè hinc concludit Fonse-
ca. I. Metaph, c. i. q. i. sect. 8. Appeti-
tum innatum non esse rem distinctam
i re appetente. Ita gravitas est propen-
sia ad tendendum ad suum centrum,
non per aliquid adjectum in quo sita-
set formaliter propensionis ratio; sed
er seipsam. Appetitus autem elicitus
est actus appetendi, quo res antecedens
cognitione propendent ad bonum
ognitum, qualis datur in hominibus
cum desiderant deambulare, loqui, e-
dere,

dere, bibere &c. Ex quibus exemplis patet, Appetitum elicitorum esse in iis aëribus liberum & quo ad specificacionem & quo ad exercitium. Appellatur vero ipse Appetitus elicitor, quia ex cognitione elicitor. Ordo a. ejus talis est: Intelleximus rem aliquam intelligendo assequitur, & ita quidem ut bonitatem aliquam humanæ naturæ convenientem in illa deprehendat. Quam boni deprehensionem subsequitur voluntas, experiendo & appetendo bonum antea cognitum. Et sic elicitor aliquis appetitus boni. Unde manifestum evadit, appetitum illum non gaudere reali identitate cum essentia seu natura appetentis; Quia ille de facto potest abesse. His ita præsuppositis: Dicimus Animæ separata esse tribuendum appetitum naturalem seu innatum ad informandum corpus. Quod inde patet: quia anima est forma. Habet ictus circum essentiam propendentem ad informandum. Quæ propensio non est in forma ulla, aliquid eidem superadditum, sed à parte rei loquendo est ipsa essentia.

Formæ. Ergo anima separata quoniam animæ cœlentiam retinet, etiam istius propensionem retinet, tanquam realiter eandem cum essentia. Neq; obstat: si anima gaudet appetitu innato & naturali ad corpus informandum, utique naturaliter possit fieri resurrectione mortuorum, si nempe anima expleret suum appetitum h.e. rediret ad corpus. At falsum est consequens ergo & antecedens. At Respondetur consequentiæ negando: ad vivificationem corporis namque, non necessaria modo est aptitudo in anima ad vivificandum, sed præterea requiruntur dispositiones corporis quæ animæ necessariæ sunt ad peragendos vitales actus. Isti etenim in quolibet corpore exerceri non possunt. Dispositiones autem ejusmodi nemo potest largiri demortuo corpori, præter solum Deum; Qui pro liberrima sua voluntate ordinavit ut animæ separatae corporibus suis redundarentur ad diem Pantocriticum seu judicium universale, quod de fide est.

III. An homo sit agens Liberum?

Circa hujus questionis enodationem Theologi distinctionem faciunt inter status hominis; Ajunt n. libertatem hominis posse expendi vel in statu integritatis, vel in statu corruptionis, vel in statu reparationis, vel deniq; in statu glorificationis. Idq; præterea faciunt quia specialièr movent discursum de viribus liberi arbitrii quoad motus spirituales. Quem discursum impræsentiarum non facimus nostrum, sed vestigamus modò num homo libero arbitrio gaudeat cujuscunq; tandem respectu sit, præcipueq; an saltem in civilibus & naturatibus agat liberè, an vero ex necessitate; & ita quidem ut posito objecto & omnibus aliis requisitis, iisque nihil mutatis, homo possit velle & non velle, agere & non agere, Agere hoc & agere illud. Ubi observandum primò, libertatem sumi prout opponitur 1. Servituti. 2. Coactioni & 3. Necessitati. Unde libertas à servitute est cum quis non tenetur alterius subesse imperio, ita quis à culpâ aut misere-

miseria liber dicitur. Libertas à coa-
ctione seu violentiâ est quā quis non
potest cogi ad faciendum vel patien-
dum aliquod contra naturalam Incli-
nationem: Quæ convenit intellectui
& Brutis, quia sponte actus suos edunt;
sic Canis, quando ex propria inclina-
tione in cibum præsentem fertur, non
agit coactè sed motu spontaneo. Li-
bertas à necessitate seu à naturali de-
terminatione, seu ab immutabilitate,
est quædam indifferentia vel conti-
gentiâ ad utrumq; oppositorum, i.e. fa-
cultas agendi & non agendi contrari-
um; ideoq; dividitur in libertatem con-
trarietatis seu quoad specificationem,
quæ versatur inter duos actus contrari-
os respectu alicujus objecti, ut Velle &
Nolle, vel ex duobus aut pluribus pro-
positis, unum eligit præ alio; & Con-
tradictionis seu quoad exercitium, quæ
est ad actus contradictorios ut Velle &
Non velle, Agere vel non agere; De
postremo hoc significatu, nempe de
libertate à necessitate, hic loci Quæstio
est, licet etiam libertas à Coactione

volun-

voluntati competit, Quo sensu Quæstionem affirmandam esse censemus, præcipue obsequentes rationes. 1. Quia in hominem cum sit rationis & consilii particeps, cadit consultatio; Ergo etiam libertas. Nam consultatio est nil aliud quam discursus circa media, uscianatur quodnam eorum utilius vel magis necessarium sit ad consequendum quod eligimus. Unde consultatio non est, ubi non potest esse electio. At Electio non est sine libertate. Nam electiva vis nil aliud est quam potestas libera quam potis sumus uno repudiato, aliud amplecti. Ubi v. nulla est libertas, frustranea est ratiocinatio vel consultatio, neq; agere aut non agere est in agentis potestate. 2. Si homo libero arbitrio destitueretur, tum nemo posset laudari nec vituperari; & Actiones honestæ præmiis, vitiosæ v. pœnis indignæ forent. Unde neminem laudamus aut vituperamus, qui fecit quod non potuit non facere, vel omisit quod non potuit non omittere. Nec laudes, inquit Clem. Alexandr. nec vituperationes

tiones nec honores nec supplicia justa
sunt si anima non habeat liberam po-
testatem & appetendi & abstinendi, sed
sit vitium involuntarium. 3. Frustra
ferrentur homini leges, imo iniquissi-
mæ forent, nisi libertate gauderet: Ita
frustranea erit de Homicidio non com-
mitendo, de furto non faciendo lex: si
homo potestate Homicidium Furtumq,
comittendi destitueretur; Iniquissima v.
si non potest non perpetrare. Parilis est
ratio legis de honorandis Parentibus
& aliarum similium. Nam si non pos-
sunt non honore affici Parentes quid
attinet legem præcipere? si vero non
possunt honorari, & frustra & inique
honor præcipitur. 4. Quilibet homi-
minum singulis horarum momentis
hanc ipsam penes se deprehendit liber-
tatem, scribimus enim & non scribi-
mus, ambulamus & non ambulamus,
amamus vel odimus, asceodimus vel de-
scendimus &c. pro arbitrio. 5. Si ho-
mo non esset Agens liberum, tum ne-
cessitas illa quæ hominem ad uniformi-
ter agendum impelleret, esset vel exin-
fluxu

fluxu stellarum, vel ex peculiari motio-
ne & concurso Dei. Nam alterutrum
horum à contrariae sententiae defensori-
bus solet obverti. Non primum: nulla-
namque est proportio inter animam
immaterialē & cōclum ac stellas ma-
teriales. At impossibile est Agens age-
re in patiens, ubi deficit similitudo u-
nius ad alterum. Non postremum.
Nam inter humanos Actus sunt etiam
recensendi Actus mali. Si igitur pecu-
liari Dei motione admittitur homini li-
bertas ad actus suos, tunc per eam pe-
culiare Dei motionem dabitur ei ne-
cessitas ad actus suos etiam malos. At
hoc absurdum est. Sed observandum:
Quamvis libertas voluntatis tollat Ne-
cessitatem Coactionis, non tamen tol-
lit Necessitatem decreti divini, nec
præcepti, nec promissi. Potest enim
aliquid esse liberum & decretum. Mun-
dus decreto Dei creatus est: & tamen
liberè creatus est. Ex aeterno Dei de-
creto salvantur electi, sed tamen vo-
luntate Dei liberrima. Potest n. aliquid
esse liberum & præceptum. Libera est

virtus

virtus & tamen præcepta. Liberè Discipuli obediunt præceptibus, liberi parentibus, iuxta mandatum tamen ac præceptum Divinum. Liberè quilibet suo fungitur officio, non a. sine lege, sine ordinatione. Potest deniq; aliquid esse liberum & promissum seu obligatum. Liberè Deus credentibus donat vitam æternam, ex promissione tamen & obligatione. Liberè credimus in Deum & abnegamus Diabolum cum mundo: sed ex promissio facto in baptismo, liberè dicitur uxor, etiam cui promissa est antea fides. Ubi ergo nulla infertur vis, ibi voluntas, ibi libertas.

IV. An malum possit esse finis?

Gab. Biel, Scotus & Occam. rentur voluntatem posse ferri in malum quâ malum est, unde sequitur malum quâ malum est posse esse finem, ideoq; exercere causalitatem finalem. Neq; n. voluntas in quicquam ferri potest, nisi mota antea ab eo finaliter. Et sententiam suam firmare satagunt i. Ex voluntate

luntatis libertate, quæ homini non
competeret si non appeteret malum,
quâ malum est, sicut appetit bonum,
quatenus bonum est. Consequentia in-
de est evidens quia libertas est indiffe-
rens ad opposita; quapropter quod li-
berum est, non magis inclinat ad hoc
quam ad aliud. a. Ab experientia: mul-
ti n. peroptant ut aliis non superveniat
dedecus, contumelia, mors, &c. eo i-
pso quia mala sunt. Non esse a. & ma-
lum convertuntur; sicut bonum & esse.
3. Sicut Intellectus occupatus est in Vero
& Falso; ita & Voluntas in bono & ma-
lo, neq; Intellectus potis est magis atten-
dere verū, quam voluntas Bonū. 4. Sa-
picule deprehendimus, nos percelli ab
objeto ad illud fugiendum; utiq; ne-
cessario ab objeci malitiā movemur.:
Ergo malitia finalē exerceat causalita-
tem. 5. Ex Gen. c. 8. v. 21. Sensus & co-
gitatio humani cordis mala sunt ab a-
dolescentia sua. 6. Quia voluntas est
etiam non entium: Ergo non tantum
boni quod cum Ente convertitur, sed &
mali est quod non entis rationem ha-

bet. Antecedens manifestum est; Volumus n. interdum non ambulare, non loqui; volumus etiam futura quæ non sunt Entia in actu. Nihilominus tamen contraria sententia verior est: Malum quâ malum est appeti non posse & sic nec rationem finis obtainere potis esse. Ratio hæc est. 1. quia voluntas est Appetitus Rationalis: Appetitus non est nisi boni: quis appetitus nil aliud est quam appetentis inclinatio in aliquid: at nihil inclinatur nisi in aliquid simile & conveniens. Cum igitur, quicquid est Ens & substantia, sit bonum quodam: sequitur omnem inclinationem esse in bonum. Uti eruditè differit Thomas. Bonum v. hic loci intelligitur, non tantū verè bonum, sed & apparen- ter bonum: Quod tale per errorem videtur, etsi revera non est. 2. Si malum qua malum est, appeteretur, atq; sic rationem finis haberet, tum excitaret sui desiderium & amorem in agente (ita n. causalitatem exercet Finis) at hoc fieri non potest. Id n. facit vel secundum se & formaliter, vel Entitas ei substrata

in quâ bæret malitia. Prius esse nequit,
quia malitia formaliter & in se purè
sumpta nihil est. Ergo nec amari po-
test, nec veram causalitatem exercere.
Posterius v. non est ad propositum. Nam
res substrata habet rationem boni.

V. Num Materia recte dicatur Pars Essentia?

Ante erunt omnia vocabula ad vivum
refecanda, quam directè possit ad pro-
positam questionem responderi. Ex-
pendendum diligentè quid Materia
importet, quid sit etiam pars Essentia-
lis. Ideoq; non immerito observamus,
Materialm apud probatos autores usur-
pari præcipue tripliciter. 1. Subjective;
pro Materia in quâ, sic anima dicitur.
Materia in quâ vel subjectum faculta-
tum. Substantia subjectum seu Materia
in quâ doctrinæ, virtutum, vitiorum,
&c. 2. Objectivè pro materia circa
quam, utputa quæ sit objectum poten-
tiæ vel scientiæ. Ita gaudent potentia-
sensitiva, visiva, olfactiva, &c. suis ob-
jectis, ut visus occupatur circa lucem &c

colorēm, auditus circa sonum, odora-
tus penes odorem, &c. Potentia item
Intellectiva suum habet objectum, quod
in genere γνῶση, seu cognoscibile ap-
pellatur; sic intellectus pro Materia
circa quam habet verum, voluntas bo-
num. Habent deniq; disciplinæ ac sci-
entiaz quæcunq; sua objecta; ut Meta-
phys. Ens quatenus Ens, Physica cor-
pus naturale quatenus tale. &c. 2. Con-
stitutive: pro Materia ex quâ sc. res con-
stituitur, quo sensu Materia est princi-
um Internum quod cum forma totum
ὑφιστάμενον & compositum absolvit. De
quâ etiam Materia nobis hic loci sermo
est. Ulterius notamus, in Peripatetico-
rum Scholis frequentari & tanquam pro-
bris & focis propugnari, divisionem
Materiaz in Prīmam & Secundam. Sed
ut liberè meum sensum edicam; hæc lis
etiamnum est sub judice & non dum in-
ter omnes convenit quid per illam Ma-
teriam primam sit Intelligendum. At
nos hanc litem non facimus nostram,
verum solliciti sumus de materia secun-
da quæ principium passivum corporis
natu-

naturalis audit; num eadem possit ve-
nire nomine partis essentia lis? Quod
nos affirmamus, & quidem dicimus Es-
sentiae divinae, Angelicae nec non for-
marum, nullam convenire materiam;
verum in universum i. omne id mate-
riam habere quod formam habet. For-
ma enim necessariò postulat subjectum
vel receptaculum in quo sit: & hoc est
Materia. Deinde omne id Materia
gaudere quod quantitate gaudet. Quan-
titas namq; individuus comes Materiae
est. Tertio quæcunque habent partes
realiter distinctas easq; Physicè es-
sentiales, ea habere Materia. Tales enim
partes non sunt nisi Materia & Forma.
Relinquitur itaque ex his: Materia re-
spectu solius compositi seu corporis
naturalis, esse partem essentialem, quæ
simul cum forma totam essentiam seu
Naturam corporis naturalis consummat
vel absolvit. Quocirca diligenter ca-
vendum ne vocabulum essentiae accipi-
atur strictè pro ut Formam partis (quæ
altera, Materiae contradistincta pars est
compositi) significat; sic enim Materia

non est pars essentiæ h. e. formæ, sed
potius ejusdem subiectum. Subiectum
autem propriè non est pars adjuncti.
Quando igitur essentiæ vox non sumi-
tur pro forma, tunc Materia est pars
essentiæ in iis sc. Entibus quæ Materi-
am habent; hoc est in rebus materia-
libus non est materia ut aliquid rei ma-
teriali extrinsecum sed ut aliquid In-
trinsicum. Quod probatur 1. Materia
ponitur in definitione corporum. Ergo
etiam pertinet ad eorum essentiam,
consequentia firma est quia definitio
est λόγος στοιχίας. Antecedens patet tum
generaliter quod corpus definitur subs-
tantia & materia & forma constans:
tum specialiter, quod v. g. homo defi-
nitur animal rationale, animal autem
non est sola forma, sive anima sensiti-
va sed est habens animam, & proinde
connotat animal & materiam & For-
mam. Hinc Aug. commendat Varro-
nem quod hominem nec animam solam,
nec solum corpus esse arbitrabatur. 2.
Sicut se habet genus in toto Metaphy-
sico, ita etiam se habet materia in toto

Phy.

Physico. At illud isti est essentiale; cum
igitur hæc huic non est essentialis. 3. Rei
proprietates non sumuntur aliunde
quam ab illius essentia. At hæc sumun-
tut in corpore etiam à materia. Ergo
materia est in corpore essentialis. Af-
sumptum patet de quantitate, localita-
te, corruptibilitate, raritate, densitate,
asperitate, levitate, aliisque.

COROLLARIA.

1. In homine non datur anima sensui-
va & vegetativa præter animam
rationalem.
2. Nemo spiritu familiari bona cum
conscientia uti potest.
3. A mago non licet petere ut mor-
bum tollat.
4. Ebrietas est vitium deterius quam
voracitas.
5. Qui tacet non semper videtur con-
sentire.

Soli fit nostro gloria magna Deo.

In

DISPUTATIONEM DOCTAM & ERUDITAM
a

Viro - Juvene Præstantissimo & Politissimo
Dn. ERICO CUPRÆO
Wib-Car.

amico meo sincero & dilecto conscri-
ptam & publicè defendendam :

A Onidum CUPRÆE decus, seu gloria gentis
Carelicæ, sophici portio magna chori;
Conscendis cathedram, clari documenta da-
turus

Ingenii, veterum dogmata docta notans.
Sic tibi colloquio calami nova prælia surgant;

Inque atramentum proximus amnis eat.

Non alio ludo quondam factus *stagirites*

Doctus, vel *Socrates*, *Plato*, grandilo-
quus.

Quorum tu pergas gnavus mox æmulus es;

Inde solo patrio commoda multa feres.

Affectu calido & sincero sed occu-
patissimus acclamabat

JACOB. FLACHSENIUS
Acad. Rector.

Ad Virum Juvenem, Poreximium ac Doctiss.
Dn. ERICUM CUPRÆUM, Erudite disse-
rentem, Amicum & Sympatr. exoptatiss:

Nascitur quidem eruditio præclara & utilis, Dn. Sympatriota ex lectione & medi-
tatione frequenti, majorem tamen excitandi
intellectus vim habent convectiones virtuosæ,
que inter doctos instituuntur. Nam qui e-
ruditionis certamen iuvant, glorie ardore
inflammantur, arqus palmarium ducunt, si-
uationum evidentiâ adversa sententiae pra-
valere possint, unde non pauci in perfectam re-
rum cognitionem perueniunt. quippe melius
a nobis intelliguntur quæ disputando addisci-
mus, & fidelius memoria inbarent, quam di-
scendit rationem commendant Poëtae, cum Je-
wem, licet sit omnipotens, etiam alios Deos in
concilium convocare fingunt. Proinde, Amice
optatissime, ingeniorum recte consulit, quoq;
jam in arenam descendat. hoc autem solidio-
rem laudem conatus tui merentur, quò nobis
lior tibi certaminis materia neg, enim de re-
bus insimæ sortis, sed de prestantisissimis crea-
turae & abstrusis rebus contendis. quod instau-
rum quemadmodum paternis votis egregiè re-
spondet; ita utilissimum teibi fore atque deco-
rum clamitans Musæ, optant amici; inter quos
felicem successum, faustissimumque eventum
ex animo tibi compreccatur

ARVIDUS ALOPEUS.

PROMPTITUDINEM AC SOLERTEM INGENII
Primus Aquila nobis ostendit, quae prae-
dam etiam procul distantem mira ocu-
lorum acie explorat ac volatus pernici-
tate assequitur, quippe quae visu ita pol-
let ut & maris profunda contempletur.
Hanc sensus felicitatem ingeniorum a-
cumini non inconcinnè quis compara-
verit, quia si unquam quid vulgo recon-
ditum est, utiq; ingenio investigatur &
cognoscitur. Istam autem indolis dex-
teritatem ut sine difficultate subtilissima
penetret, frequens usus acuit & illu-
strat, cum ætate enim & ingenio adi-
piscimur sapientiam. Hoc quod dixi-
mus certum esse nobis æq; suo Exem-
plu testatur Dn. Respondens, Sympa-
triota meus honoratissimus, dum haud
præpostera intentione, aut lubrica qua-
dam suavitate ad illicita fædæ mentis
desideria animum inclinat, sed ad ho-
nesta & utilissima studii viridaria eni-
titur, in sacra Philosophia, Disputati-
onem nervosè elaborando & proprio
Marte conscribendo, undè, bonis in-
geniis

geniis debitum præmium, percepturus
est. Eruditio & notitia rerum subtili-
um quas disputatio tua exhibet haud-
quaquam vacunæ famulis contingit; sed
assiduo & indefesso studio & investiga-
tione comparatur. In hoc ergo hone-
sto stadio & laudabili proposito con-
stanti animo etiam dehinc perge, ut
Patris tui & tuorum vota de te feliciter
succedant. Ego verò ingenii tui re-
ctitudinem & eximios progressus, in
hac utilissima & nobilissima scientia a-
nimâ gaudente, tibi congratulor, nec
non plenis buccis exopto, ut feliciter
ad scopum tibi propositum pervenias!

*Hac pauca festinanter quidem, liben-
tèr tamen candido animo
scripsit*

ANDREAS Ahlgreen.

Nec quosvis nec cuiuscum conatus est capi laudem mercere verissimum est, cum enim animus quorundam ad negotia sordida atque minus laudabilia propendeat nimis, quorundam vero sua sponte ad res egregias atque sublimes feratur, adeoque ut verum maneat illud quod vulgo dici solet: trahit sua quemque voluptas. Quidam moluntur inutilia adeoque belia que vel alii nocent, vel ipsos illos jaeturam subire cogunt, ex parte rursum diversa quidam rebus se dignis atque illustribus incumbunt, idque unicè curant ut Reipublica prodeesse possint. Cum itaque amice suavissime te hisce bonis artibus nunquam segniter studuisse sciverim, et quod magis est nunc satu idem edoceat dissertatio tua erudita, ex amico proinde tibi gratulor conatu egregios atque laudabiles! perge ut cœpisti, atque certior erite favorem omnium tibi conciliaturum, parentibus charissimis ut unicum filium sic foliatum jucundum unice futurum; inde etiam jucundiissimo fine potiturum. vale.

Amico suo conjunctissimo hisce paucis gratulari voluit

GUSTAVUS. Zörne.

Ad

Authorem hujus Disputationis
Eximium & praeclarum Eruditione ornatissimum
VIRUM-JUVENEM,
DN. ERICUM CUPRAEUM
Wiburgensem:

Amicum & comilitonem sincere
dilectum:

SIC CUPRAE tibi se pandet gloria
Pindi,

Dum pergis Musis invigilare sacris.

Iste labor certè tollendus ad astra, suisq;

Nō defraudādus, laudis honore, bonis;

Cum videam tacitis assurgere plausi-
bus, ipsas

Et Tibi pro meritis ferta parare, deas.

Gaudc igitur studiisque tuis occurre pa-
ratis

Muneribus, sic non inferiora capis.

Subito sed gratulabundus
scripsit

JOH. FLACHSENIUS,
Math. Prof. Ord.

C

In

18

Virum-Juvenem.

Literis cum sacris tum bumanioribus insigni-
sèr exultum moribusq; commendabilibus
polium,

DN. ERICUM E. CUPRÆUM
Wib:

**Amicum & Commensalem meum
sincerè adamandum:**

Aer ut è vasis expellitur, ista liquore
Quam primum implentur; sic bona
vera ferunt
Artibus ingenuis qui delectantur; & illas
Discere discipiunt pervigili studio.
Ilorum in numerum referto te doce CUPRAE;
Nam indulgas Musis atq; vacas sophiae.
Ergo tibi meritas laudes intensus Apollo
Prabet, qd Aonii Turba novena jugis
Gratulor hisce tuis ausis! ac auguror, olim
Esse paranda tibi laurea serta, Vale!

L. Mq; utut aliis cutis negotiisq;

Dab. Aboæ districtus, raptim scripti
postr. dissi SIMON TÜXPD Aboëns.
Thome A. 1682. Met. &c Log. Prof. Ord.